

60,000 juh fagyott meg (részint zhen döglöttel, mert itt hozzá lévő szokja a pásztorkok, hogy egész télen kiűn legeltetik nyájukat, sem akolról, sem lakarmányról nem gondoskodtak); ezen körülmény a hus árát kétszerezte, háromszorozta; fa-hiány miatt a sütők kenyeret nem süthetnek, s hogyha a kormány erőlyes rendszabályokhoz nem folyamodik, maholnap éhenhalással leend fenyegetve a főváros szegényebb lakossága. Az elfagyott emberek száma remítő, többen reggel kimentek, hogy szemet szerezzenek, s midőn este egy egész napi sikertelen futkórozás után hazatértek, beteg otthon hagyott gyerekeiket, nejeiket elfagyva találták, ezen iszonyu inség közepelt mindenki megérté, hogy segíteni kell a szegényeknek; a szultán magánpénztárából egy millió piastert rendelt kiosztatni a szegények között; egy gazdag zsidó bankár, Alfagár, 25 ezer piastert s 4000 oka szemet osztalt ki szegény hitorsosai között; a francia követ 10,000 piasterral nyitott meg egy aláírást a szűkölködők számára; de minde mellett a kormánynak gondoskodni kellene szén és fáról, mert ha a szegény nép 10 piastertelen leend kénytelen egy oka (2 1/2 font) szemet fizetni, akkor minden pénzbeli segély se orvosolhatja meg bajait; ha más mód nincsen, el kell küldeni azt a sok heverő hadi-hajót, hogy hordjon össze egy csomó szemet és fát, melyvel az elfagyott szegény stambuliak felmelegíthessék magokat.

A szultán egy új fermánja felemelte minisztereinek fizetését, a shekuli iszlám, a nagy vezír, az elkáf miniszter 25 ezer piastert, a tanzimát elnöke 28, a pénzügyminiszter 20 ezer piastert pótlékfizetést kapandnak havonként; ilyenekre van pénz, de a hadsereg fizetésére nem találtatik; a szíriai hadsereg már másfél év óta egy para fizetést se kapott, s hogy fenntarthatssa magát kénytelen rabolni; a kis-ázsiai egy év óta fizetetlen.

Trebizondból írják, hogy egy vezíri parancs következtében az odaváló pasha tudtulatá minden hajótulajdonosnak és hajós-kapitány-nak, kik Czirkasziaába járnak, hogy csak Szukunkalé, Redukalé és az anapai kikötőbe szabadad ezután menni, s hogy elmenetelők előtt a trebizondi orosz consulnak cautiot kell letenniük, hogy a kitűzött három kikötőn kívül semmi más pontot nem érintendek; — ez aztán mutatja, minő szabad kereskedés van a Fekete-tengeren; hogy ezen előny, melyet a krimiai hadjárat egyik nagyszerű eredményeül kűrtőlnek ki, minő boldogító a világkereskedésre.

Ezen rendelete a nagyvezérnek nehányszáz cserkeszt, — kik ezelőtt, midőn még a cserkesz kikötőkhöz al leheté járni, Stambulba mentek volt, — kirekesztett honukból, s a pashához folyamodva, ez utleveleiket (melyeket a török hatóságoktól kaptak) az orosz consulhoz küldtette, hogy az láttamozza; de a consul azokat, azon ürügy alatt, hogy a török kormányának ninesen joga a czár ellenségeinek utleveleit adni, le tartóztatta; a szegény cserkeszek egy darabig könyörögtek, hogy utleveleiket adják vissza, de végre türelmet vesztve a meidám szókákba (terutza) nehányszáz fegyveresen összegyűltek, s elhatározták utleveleiknek erőszakkal visszavételét; a pasha értesülve erről, remélve futott az orosz consulhoz; a rendőrség felállított a consuli lak védelmére, de látva, hogy a lakosság rokonszenve is a cserkeszekkel van, hogy az igaz hívők mormogni kezdenek, hogy honnkban a moszkov gyaur parancsol: a consul ezen végletek között kényszerülve volt a harcsozomjas cserkeszeknek utleveleit visszaadni.

Mersinában, Kis-Ázsiában egy városban, olyan nagy hó esett, hogy az ajkai görög kolostor egészen eltemetett; ha egy ott levő mernő-kari tiszt, (ki a város erősítéseinek kijavítására van oda küldve), osztlálával egy hosszú alagutat nem vájat a hóba, a szegény beszorult barátok éhen halhattak volna el.

De a csudák legnagyobb csudája, még Máltán is esett hó, mi talán világ teremése óta sohasem történt; ha így tart, maholnap a zaharai pusztán számmal menendek át a karavánok.

Mindezekből láthatod, hogy barátod a legjobban akarattal van felfegyverkezve, s még Bruszán is, távol a nagy világtól, kap tárgyat, melyet a Közlöny számára a legnagyobb szorgalommal felhajtás. — Isten veled s a hazával, kívánja Bakalüm.

Erzsébetváros, 28 febr. — T. szerkesztő ur! Midőn jelen sorokat írom, ninesen egyéb célo-m mint az, hogy nyilvános emléket állítsak a kegyességnek; a tény nem nagyszerű, de önzés-telenség a szívhez szól, s azért nem tehetem, hogy ön becses lapját igénybe ne vegyen annak közlésére.

Városi tanácsunkban mai napon, idei 565 sz. alatt, így nyilatkozvány kelt:

Özv. gróf Haller Jánosné urasszony ó nagyságának. Nagyságos grófné!

Nagyságodnak a helyi ügyefogyottak és szegények irányában viseltető nagylelkűségéért, mielőtt fogva ezen igen tartós és kemény télen, midőn az 51rnek minden helyiségekben fennakadása miatt télpontra hagott a kenyér s a szűk-szűk, a helybeli szegények számára feltebarúti szerekből 158—száz ötvennyolc—egész konyeret azok közt leendő kiosztás végett átadni kegyeskedett; a tanács a nevezett szegények és ügyefogyottak nevében ezennel köszönetét nyilvánítja

tisztelettel jelenti: hogy az ajánlott alalmazna, a mai napon, a kirendelt bizottság által a szegények közt kiosztatott. — Az erzsébetvárosi tanács.

Nurid'sány, polgármester. Itt nem csengő frázisokban, hanem egyszerű tényben nyilatkozik a jóság és kegyesség, svajha e nemes példa ország világáért, minden gazdagok, minden főrangúak szívében, mindennemű szegények és szűkölködők iránt haladéktalan utánzásra találja!

A megenyhítélet nevében forró köszönetet mondok a kegyes pártfogó-nőnek, kit az ég soká éltessen s jutalmazzon meg édes-anjai jóságáért. D. — s.

Tövis. — (Világítás s nem világítás.) — A napokban egy este a czimzett városkán keresztül utazva, igen nagy volt meglepetésem, midőn már az utca végén világítást láttam; gondoltam, hogy talán vagy egy a sötétben eltévedt lakos lámpával keresi az utat; ide menniye bámultam csalatkozásomon. közelebb érve látván, hogy az egész utvonalon kétféle gyönyörű lámpafák vannak minden két öt távolságra fölállítva, csinos lámpákkal ellátva, tökéletes megelégedéssel haladtok szekerem e kisserű, de csinos városon keresztül. — Egy óra alatt Enyeden valék, a sokkal nagybbszerű város utcáin borzasztó sötétség lévén, szekerem egyensúlyát veszítve a piácson keresztül lévő kis hid alatt találtam magam, egyéb szerencsétlenség nem történt, csak négy telivér angol paripám, a két első kerékkel úgy elment, hogy még eddig meg nem találtam, dicsőségére valék a Tövis kerület elnökének, hogy e kis város csinosításával annyira halad, és megmenti az utasokat ily szerencsétlenségtől. Valaki.

Tasnád, febr. 24-kén, 1858. — Hát az Érmelléken tán semmi újsg sincs? kérdehné a K. Közlöny t. olvasó-közönsége. Vagy igen! van itt igenis sok szelid és vad hír. Például. A lapok száma a postán deficitben van, némely részben. Továbbá, a farsang elmúlt itt is minden hűhő nélkül, nem csinált háborúságot a családi életben, nem volt kedve se a táncvigalmakhoz, se a leányrablásokhoz, megmaradtak in statu quo. Így a bálók se ürték ki a boltokat, se az apák erszényét. No de a casino mégis kedves meglepetést csinált, midőn f. hó 13-dikán egy igen csinos bált rendezett saját könyvtára gyarapítására, és lön nyeresége körülbelül 36 pfrt. Nagy szüksége is van casinónknak arra, hogy könyvtára is el ne maradjon; mert utóljára is azt fognak reá: antiquitatum bibliotheca.

Videkünk az egész hónapban hóval lévén borítva, jó szántóknak volna, csak hogy a száma az előbbi évek rossz magviselete miatt nagyon kiment a dívatból, többnyire szekerem járunk. Az idő e hó folytan csikorgó kemény, száraz, a milyenre rég nem emlékezünk.

A gabona ára emelkedett, mind a tasnadi, mind a n-károlyi és más piaczokon is. A tiszta búzának köbfe 11 frtől 12, 13, 14-re, a kettőszeres 8-ról 10-re, a rozsa 6—7-ről 8-ra, tengeri 7—8-ról 9-re, a zabé 4-fra váltóban. Ezen körülmény némi lendületet adott vidékünk társaséletére nézve is, legalább az adóra nézve oszlani kezdett az aggodalmak rettentő fellege, mely már maga is igen jótékony hatással van a szorult keblű vidéki gazdaközönségre.

Videkünk dohánytermése igen szépen jövedelmezett, s kivált ha a korai fagyok meg nem rontották volna igen sok helyen, még több leend-e a bevétel.

Az érmenti helyiségek kiválólag hivatták ezen növény minél nagyobb mennyiségbeni termelésére. Attól úgy se félhetünk meg, hogy a buzatermelést egészen háttérbe szorítsa, mint a csetnekieknél történt.

Az Érmellék partján lelkesen hozzá fogtak a papi özvegy és árva-pénztár felállításához. Még pedig a jobb parton azon elvből indulva ki, hogy „ne nézze ki csak a maga hasznát;“ no de lesz szerencsem e tárgyról annak idejében bővebb értesítést adhatni.

Igyen szabad ennyi szelid hírek után holmi vad hírekkel is szolgálni.

Videkünkön nagyban foly a vadak elleni vadászat, — legközelebb esetű 10 róka, 6 nyul, 3 vadkan az útszáló Peér közli hegyháton.

A vaddisznók ily zord kemény időben se enni, se inni valót nem találnak — azért elindul 10—20 s több is egy csapatban — a szőlőhegyekre törökül ebédelni, nem igen lehet őket elfogdosni; ezelőtt pár héttel a pelei határon a favágók közé tévedt egy iszonyatos nagyságú vadkan, igen sok vágást kapott, egy fiatal embernek karját, másíknak nadrágját felhasította. Végre a sződemeteri erdőkerülő, kinek a viaskodás közben egy újat leharapott — legyőzte s többen is jöven segítségére, feldarabolták s heten alig tudták haza czipelni.

A rókok egész bátorsággal egerésznek a szántóföldeken, merő gyönyörűség, úgy puska nélkül nézni, hát még a farkas urakat, mint sétálnak 2—3 együtt a cserjés helyeken, a fegyveres vadász pedig hasztalan fardozó érelikük.

Hát a gyönyörű tüzököt 20-anként mint farsangolnak az érmenti repezföldeken. Mi ilyen meglehetősen állunk vadállatok dolgaiban.

Folyó hó első napjaiban az erdőktől környezett

*) Ez is különben elég baj, mely csak úgy tűnik jól ki, ha éppen felénk vágtatnának, de magokkal hozva kedves gazdájakat. Szerk.

Orbó nevű oláh faluban, egy kedvére szánkozó kis négy éves fiúcskát alkonytájan az erdőből elősandalgó óriás farkas elragadván, bevitte az erdőbe, s kegyetlenül szétlépén, felalta; az utána menő emberek nem tudván utolérni a sürűben, különben is setét lévén az idő.

Aranyos-szék, marc. 2-dikán 1858. (Tüz-vész). — Nagy csapás az, mikor az ember élete jobb részt, éjjeli és nappali fáradsággal járó szerzésre használja fel, hogy legyen mivel családját fentarthassa, s egy pár óra alatt mindene hamuvá senyvedvén, ott kapja magát, hol ezelőtt 20—30 évvel állott. Mult hó 27-ére virradólag járt így egy kövendi birtokos gazda N. J., a midőn — nem tudhatni rossz ember, vagy pedig a házi tűzhely tüze miatt — meggyuladván a ház szalmafedele, rövid időn leégett a ház, s a házban volt minden portékája is a dúló elem maralakává lön, és a mi a kár telmesb részt tette, 70—80 véka elegy és tiszta buza is — mely farsz szokás szerint a házhijára volt töltve, — oda égett. Egy az épület hátulsó szobájában lakott 70 éves öreg embert — siketsége miatt későn vevén észre a dolgot — összeegye, félholtan húzták ki a tűzből, kinek azonban megmaradásáról szó se lehet. A kevés számú öltők között legbuzgóbban viselvén magokat Gál L. és B. Istv., erősen elégték a reájok szakadtott tűz által, hanem ezeknek életök nines veszélyeztetve. A kár másnap a helyiségi jegyző és előjáróság által összeírva, 700 ezüst rft-ra becsültetett. Elég ez egy szegény család embernek!

Hogy jelen szerény tudósításunk némi tanulsággal legyen kap solatba, kérdjük: vajjon nem jól fogna-e ezen, s több ily szerencsétlen eseteknél a biztosítás? De mit mondok, hisz mi még csak ezutánra várjuk az udvös „tűz és jégkármegelőtő“ társulat eszméjét, mint a zsidók a messiást! A mi helységünkben talán ninesen is biztos a tűz-jégkármegelőtő társulatnak, a midőn a köznépnek még csak fogalma sincs arról, hogy mi lehet az? Uraim, ha mi nem akarunk lépést tartani a haladó világgal, ne feledkezzünk el rólunk se! Orbók.

Székely-Udvarhely, febr. 22. — Ha farsangunk egész január végéig napjaink minden vigalom nélkül lett is, de azután bezeg kipótlhatták a tánczkedvűk mulasztásukat — hét bálban. Ezek közül az első jan. 30-ára rendezte magis Henter János ur a cs. somlyói gym. javára, melynek jövedelme — a jelen voltak számaról itélve — nem sokkal mulhatta felül a költséget. Ez említett bálban is a népesség nagyobb részét reformátusok tették. Azután febr. 6. és 13-kán volt két hivatalnok bál, melyeknek tiszta jövedelme azon czérra lön fordítva, hogy abból hushagyó kedden egy harmadik s egyszerű smind farsangot rekesztő hivatalnok bál adatott. Mind három nagyon fényes volt. Febr. 7 és 14. napjain a helybeli ref. egyház javára adtak, nem fényes, de az előbbieknél népesebb bálók. A hetedik bált pedig febr. 11-kén a ref. tanoda ifjúsága rendezte, mely — minthogy a vidék előtt legszokottabb — most is a legnépesebb és jövedelmezőbb volt.

Telünk állandó kemény, 15—22 fok közti hideggel folyt és tart most is. Mi miatti a patakalmok egészen elfagytak s még a Küküllőn lévőkhöz is csak bajosan öröhlteni. Az élelmiszerek ára következő: tiszta búzának erdélyi köbfe 15—16 rft, elegy 12—12 fr. 30 kr, törökbúzáé 14 rft, rozsa 9—10 rft, zabé 4 rft, fuszuly káé 10 rft, egy tyúk 50 kr, egy tojás 3 kr, egy font hús pedig 11 kr váltóban r. l.

Árkos, 1858. febr. 5-én. — Különös örömmel ragadom kezembe közlő tollamat, sőt mondhatom, van rendkívüli szerencsém, oly tárgyat tehni közé, mely leginkább helyén van. Az ismeretes derék háromszéki főur, t. i. b. Szentkereszti Zsigmond, a napokban nyírt meg a magas kormányzóságtól az engedélyt a „Székelyföld Gazdasági Egylet“ felállítására; sőt herceg kormányzó ó magassága, a hivatalos engedély megadása mellett, arra különös pártolást is megígérni méltóztatott. A létrehozó előleges gyűlésre tegnap készítettének el a meghívó-levelet, mik ma szét is küldetnek, most még csak Háromszék és Erdővidék jelentékenyebb gazdái szellemű birtokosaihoz. Ezekben felhivatnak, megjelenni márczius hó 1-re, reggeli 10 órára, a s.-szl.-györgyi Schwarzenberg nevű új csarnokba. Meg vannak híva az esperesek is, kik papjaik által a népet annak pártolására készített-ni utasítottanak, a leendő tanácskozás értelmében. Egy, és kirekesztő csiránézet az, hogy va-lahol állítsák egy okserű „minta-gazdaság“, persze hogy valahol, — és ezt kell kitálatni legelőször. Aztán egy választmányi hivatalt terem-tett, mely az egyleti ügyet állandóul vezesse. Elképzelhetni, mily jeles nézet ez, Háromszék classicus búzatermő helyén, — hová csakugyan csiki részvényesek is hivatalandák, — valamint a barczai száz polgártársak is a csatlakozásra meg lesznek találvá.

Itt csak annyit kell megjegyezmem, hogy b. Szentkereszti Zs. ur egy évtized előtt, mint katonatiszt és ifjú legény, a gazdaszatban éppen járaltan vala; de özvegy gróf Haller Anna ur-asszonyával lépven páros életre, s ez által le-mérked birtoknak lévén urává, azóta a gazdaszatra mindig figyelmes volt, és ma a háromszéki rendes gazdaszat természetét jól érti, sőt vezeti magát kiképezte. Ide járul a nemzeti e

gyetlenegy fennállási ezen eszköznek korszerű-leg átértése, érzése.

Ezen egylet ügyéről leendének még köz-lendőim.

Még csak egy pár szót! Febr. 10 kén Szer-mérián egy oly ártatlan vigalomban voltam, mely felérne egész Erdély minden publik bálaival. A Dobai Mária asszonyság leány-nevelvényei előbb eljárták röviden a Kisfaludi Károly „A mi La-joskánk“ -ját ártatlan ügyességgel, mire a de-rék Vida ur készítette el őket. Azután nyertek táncmulatságot, Mindezen a szűköl jelen voltak nagy örömezzettel. Itt ám az erkölcs nem állott a sikamlás terén.

Kiss Mihály. **Ispánmezoról —** (A K. Közlöny szerkesztő főmunkatársához.) — A Magyar Sajtó mult évi számbában egy szemgyógyiszer közlött tisztelt uraságod, melyhez a szerkesztőség azon kérel-mét melléklé, hogyha valaki e gyógyvizet használja, vagy valaki másnak ajánlja: tudassa őt annak sikere felől, én ezt megtevém a M. Sajtóhoz, de egyszersmind kötelességemnek tartom önnök is az emberiség nevében e közleményéért közö-netet mondani: nem én mondom azt: de egy szegény mindenekélt elhagyott özvegyasszony három apró gyermekével, kiket megmenté, víz-szaadván anyiok szeme világot, ápolhatja már gyermekeit, s ha nem adna nekik több nevelést, ha nem ösztönözné őket szorgalomra, munkára, mire a szükség is kényszeríti: de feloldozá attól, hogy a nő koldus, s a fiúk vakvezetők legyenek, mit már eddigis vagy egyik, vagy másik kéntelen volt teljesíteni. — Ez asszony egy románnő, ki-nek főbeli orbánca lévén, szemére szállván a gyuladás, világot annyira észlelté, hogy saját házába tapogatózva kellett járnia, nagytván a vesztélt ugyan e betegségé alatt történt férje halála miatti szüntelen sírása által. Tölem kérdé mi tevé legyen, én nekie szemvizet adtam, használtá módja szerint, s most álva Istent, álta-lam önnök köszönetét, halálat nyujtja.*) Székely József.

*) Azon szemgyógyiszer, melylyel szeretett anyám több mint ötszáz szembeletet s vakot, s azok közt utczakoldusokat is házhoz vitelve, gyógyított meg; mely az orbánczból, utésből eredett gyuladásokat, s a legutabbi hályagot ki-gyógyítja, s mely nekem is szememvilágot adta vissza, miután orvosaim a felett már elcsüggedtek, ezen gyógyiszer a mint a M. Sajtóban is köz-lém, egy rész vaslemezen megégetett tűsós, egy rész grünsan, egy rész kékkő, két rész római galiczko, s két rész ezukor, mely külön-külön porrátorve, összevegyítetük s 1/4 kupa tiszta óborba egy késhegynyi beletételtvén, egy tollal a szem reggel, délbe s este megkenetük, úgy hogy a szembelet hanyatt fekvén, azt apránként szemébe beittassa. A gyógyiszer irtózatosan csipi a szemet, de ha csipi, bizonyosan megis gyógyítja. Különösen láttam egy szováti leányon ezen gyógyiszer hatását, kinek mindkét szeméből a hályag annyira ki volt csücsörödve, hogy szem-pillái össze nem értek, s a szerencsétlen egészen vak volt; nehány hónap múlva egy csinos fiatal leány rohant be házukba, s borult anyám lábái-hoz, s szép kék szeméi örömkönyekkel voltak tele. Egyikünk se ismerte fel a csinos alakban azon székely leányt, kinek pár hónap előtt vak-sága által arca egy el volt fedítve. A gyógyít-as alatt hetenként kétszer, háromszor mustáros, vagy tormás lábvizet kell venni. D ózsa.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

* Márczius tizenötödiken, mint ir-tuk volt, napfogyatkozás fog beállani, mely nálunk is látható lesz. Tudós hazánlia, Brassai Sámuel ur kiszámította, hogy az Beszterce-bánya, Sz. Fehérvár, Pécs, Pozsony, Szombat-hely, Veszprém, Zombor vidékein 1 óra 15 percz közt; Arad, Budapest, Debreczen, Eper-es, Gyula, Kassa, Kecskemét, Kismárk, Ló-sonc, Lőcse, Miskolcz, Szarvas, Szeged, Tem-esvár, N. Várad vidékein 1 óra 15—30 percz közt; Brassó, K. Fehérvár, Kolozsvár, M. Vá-sárhely vidékein pedig 1 óra 30—50 percz közt fog beállani.

* Munkás hazánkfia, Jakab Elek, ki, mint értesültünk, egy jelentékenyebb, ön-álló műven dolgozik, a „Törvénykezési lapok“ 39-dik számában multunk jogtörténeti ismeré-tére nézve érdekes adatok közlését kezdé meg. Már magában az I cikk is: „1451-évi párvia-dali ítélet birtokjogi és örökösödési kérdésben“ sok becseset bir, s a cikksorozat további folytatásának becses és tanulságos voltára enged következtetnünk.

* Az erd. orsz. ügyvédekhez az orszá-gos cs. k. Rtörvényezők elnöke egy rendeletet intézett, mely szerint az igazságügyminiszte-riumnak tudomására jutván, hogy az ügyvédek számos esetben néha túlesigáztott díjak iránt váltót adnak magoknak, azok erején véden-czeiket beperelik, s magokat executio utján elé-gítetik ki, a főtörvényesek utasítva van: intéz-kedéseket tenni, hogy egyes ügyvédek hasonló visszaélései, huzavonái és nyilvános kihágásai meggátoltassanak, s korszerűtlen elnézés az

ügyvédek irányában, a közönség rovására ne történjék, miután csak így lesz elérhető, hogy az ügyvédi állás magasabb polgári érvényt és méltóságot nyerjen, melyet elérnie kell, hogy közbizalmat ébresztszen és az ügyesbajos „állampolgárok”-nak valódi oltalmul szolgáljon.

* Nagy-Erődi levelezőnk írja, hogy a városban még sok, egykor csinos ház hever romban, mik gyász emlékeket ébresztenek. Hírszerint, mielőbb m. kormányi rendelet érkezendő, vagy már érkezett is talán, hogy e lakók vagy felépíttessenek vagy mint a kedélyekre nyomasztólag ható emlékeket szerencsétlen napoknak, szétthorassanak. — Értesít arról is, hogy az ifjusági zene-egylet újból megalakult, s végül helyreigazítani kéri, miszerint közlelő leveleiben könyvkötő Lőcsői áldozatkészségét kiemelve, a jöttel érdeme sajtóhibából L. i. helyett K. inak tulajdonított.

* Az erdélyi-szász gazdasági-egylet igazgatósága tudatja, hogy rendelkezések kisebb mennyiségű komló-bujtoványokra Szatmárból, Csehorzsból, hol a legjobb komló terem, elfogadni képes. Ugy szintén gyümölcs- és eperfa-csemeték, valamint külföldi szőlőfajok szállítást is eszközöl. A megrendelések márczius 15-ig bérmentes levelekben elfogadhatók. A megszerzési, bepakolási és szállítási költségeket előre kell fedezni.

* Ausztria hű népeinek boldogító alkalom nyílik egy oly esemény elé nézni, mely egyszerűen a felsőcsászári család és a Habsburg-ház uralkodói pálcája alatt egyesült országokra nézve örömdús reményeknek újabb szép zálogát nyújtja. Császárné Ö Felsége áldott állapotban van. A széles birodalomban minden szív, mely megszokta a Felsőcsászári Ház sorsát sajátja gyanánt együttérzeni, egyesülend azon imában: engedje kegyelmében a Mindenható, hogy legkegyesebb Urónk a mélyen érzett örömdetes ohajások szerencsés teljesítését háborítlan jóegészségben érhesse meg!

B. P. H.

* A debreczeni takarékpénztár 1857-dik évről forgalom-kimutatása, mérlege és vagyonállása: a nevezett intézet részéről szerkesztőségünkhez beküldvén, e táblázatból látjuk, hogy említett évben összes bevétele: 554,480 pft 58 kr. Kiadása ugyanannyi volt; cselekvő vagyonállása 123,351 pft. 48 kr. szüvedő vagyonállása szintén annyi.

* Egrestől (Küküllőmellék) írják nekünk, hogy ottan közelebből halt meg Gerendi Mária k. a. az ottani r. cath. megye egyik legbuzgóbb s jótéteményeiről ismert hűve, ki életében az egyház érdekében tett több segélyezésein kívül, most szent hagyomul a megyének, papnak és kántornak fizetésük gyarapítására 1500 pftot hagyott.

* Hagyományos szokásnál fogva a porosz királyi háznak minden hercege megtanul valamely mesterséget. Frigyes herceg, ki közelebből Viktoria angol királyné legidősb leányát vette nőül, jeles betűszedő.

* A birodalmi törvényalkotó közelebbi száma azon fontos legfelsőbb nyiltparancsot hozza, mely szerint a notárok (syndicosok) intézvényt Magyarországon életbe léptetik.

* A pápai eszmadiaciénak még 1609-ben kezdett jegyzőkönyve, mely az akkori viszonyokra nézve némely érdekes adatokat foglal magában, most is megvan. Többek közt olvasható abban: 1623 die 12 februarii. — Ha egy eszmadiacién a czélba áll, övezget vesz feleségül és szakállát leborotválja, a czéh egy forintra büntetheti; de ha leányt vesz feleségül, még egyszer leborotválhatja szakállát, hanem azután többé nem! mit ha mégis tenne, szintén négy forintig büntethető sat.

* Az írók nemcsak viláni szeretnek, hanem egymást lelkesíteni is szokták, írja a Hfr. Szigligeti, Dobsa, Szigeti fogadást tettek öt-öt arany tétel mellett, hogy a közelgő április 1-től a jövő évi április 1-éig (ominosus nap) a színháznak egy-egy szindarabot írniak, s az összeg azé lesz, a ki ez év alatt a legjobbat írja. A mű lehet tragédia, dráma, vígjáték vagy népszínmű, kötöt vagy kötetlen nyelven írott, pályázott vagy pályázatot nyert mű. A műnek becsét előadás után öt bírált ítélt el. A versenyben minden író részt vehet, ha május 1-ig beteszi az öt arany fogadást.

* Keletindiaiban az angolok által haditörvényesítéket követően kivégzettek közt a delhi királyi családnak harminczöt tagja vértett el.

Nemzeti színház. (*) Márczius 6-án: „Samyl, vagy a cserkeszvezér,” dráma 5 felv. írta Maurice Pál, francziából fordította Feleki Miklós. Előadott Szigeti Imre, tehetséges fiatal színész jutalmára, ki első kiépeltkor (Adda szerepében) a közönség által szokásos módon, taps és virágfűzrel üdvözöltetett. A czimszerepet Feleki Miklós adta kellő erély és szabotossággal. A dráma maga mindenekfelett hatásos van számítva; a színpadi machinismus minden fogásaihoz folyamodott a szerző, hogy minél csodásabb s csattanósabb jelenetekkel kápráztassa a néző szemét; a tulajdonképpeni drámai fejlődés érdekében alig történik valami. Csodás külsőségekből áll az egész. Samylnak egy szavára megnyílnak a sziklák, vagy elűnyednek a bércek, s ily materialis külső okok idézik elő a helyzeteket, lelkiállapotokat sat. változását. Mäskülönben az előadás ki-

elégítő lett volna, s a roppant számu közönség is csak annyiban lett megelégedve, hogy ha az a fehér ló csak papirosból, vagy miből állott; miért nem ült legalább maga a hős Samyl a hátára; mert tudni kell, hogy a színlapon az állván: „20 évvel később. Samyl fehér lovon (fehér lován helyett) a cserkeszekkel fogadja az egyesült Angol (angol h.) és Francia (francia h.) hadihajókat,” a közönség egy része azon boldog hitben volt, hogy Feleki majd valóságos fehér lován lesz a görögüz fényénél látható, a miből semmi se lett, nagy szomorúságára némely érzékeny szíveknek.

Márcz. 7-kén: „Kean,” Dumas Sándor, 5 felvonásos, ismert színjátéka, melyben Feleki Miklós a czimszerepet adta. Tapok és kihívások nem hiányoztak. Feleki annyira kedvence a kolozsvári közönségnek, hogy minden felvonás után kétszer háromszor kihívták.

Gabona-ár. márcz. 4-ről 1858. Bécsi-mérlője p. p. Tisztatuba 3 frt 8 kr. Elegybúza 2 frt 36 kr. Rozs 2 frt 8 kr. Árpa 1 frt 36 kr. Zab 1 fr. — kr. Török. 2 frt. 24 kr. Pityóka 1 frt.

KÜLFÖLD.

A tory-kabinet első baja sokat kevesedett ugyanazon egyszerű műtétel által, hogy az indiai s reform-billt, mint alkalmatlan nyögöket, félrelökte; de a külső bajait, a mikre nézve kettőn áll a vásár, nem igen fogja oly könnyen magáról lerázni. E külbajok között az összeesküvés-i bill még mindig előtérben áll. A kérdés mindenekelőtt az, — s e pont fölött a legtekintélyesebb közlönnyök is még mindig vitáznak, — vajjon a Gibson-indítvány elfogadása alkalmával pálcát törtek-e egyszerűen az összeesküvés-i bill felett, vagy ennek eldöntése még a Walewzski sürgönyre adandó választól lön függővé téve. Első esetben a bill csak hat hónap mulva fogna még újból az alsóház elé hozatni; utóbbi esetben a francia választ megérkezése után azonnal ismét szönyegre jöni. A miniszterium még mind késik tisztán nyilatkozni e vitapont fölött, s ez hihetőleg maga az alsóház által kell hogy elhatároztasék. Nem csuda tehát, hogy a tory-kabinet eddigi kétes nyilatkozatai által sehol sincsenek kielégítve. Mintha csak időt akarna nyerni a kabinet, s egyelőre se Franciaországgal se a közvéleménnyel nem merne meghasonlani. Ez utóbbit igenis igazgatottnak rajzolják; a napról-napra nevedő demonstrációk arra mutatnak, hogy a francia követelések teljesítésére netalán célzavett rendszabályok nem fognak kedvező viszhangra találni. Az ellenzék számossabb és tömöttebb, mint valaha. A radikálok és többi töredékek, melyek a legutóbbi szavazatot előidézték, mérgelednek azon, hogy egyesített erőikkel csak annyit értek el, hogy hagyományos ellenfeleiket telták fel a kormánytétőre; mind azt remélték, hogy Derby lord felsül a kabinet-alakítással, s Russel lordnak kényszerülend a tért általengedni; így útven ki a dolog, az ellenzék bizonyosan semmi alkalmat nem fog elmulasztani a végett, hogy a tory-miniszteriumot lábáról levegye. Az ellenzéki padokon ülnek e szerint mostan Palmerston lord és hűvei, Russel lord az övéivel, Bright s a többi manchesteriek, Graham a többi peelitákkal, az ir tagok legnagyobb része, szóval oly rémes ellenzéki tábor, a milyen még nem sok angol kabinettel állt szemközt.

Egy ily küzdelem végkimenetele iránt jelenleg még csak gyanításokat se lehet tenni. E közben Franciaország sугalmazott közlönnyei mindinkább sürgetik a tettnek-indulást, nem kevésbé a Palmerston-féle lapok. A „Constitutionnel” vastag színekkel festi a Londonban lévő menekültek üzletét, mint a kik diesötik a királygyilkoslat stb. Ide járul a francia kormány rossz kedve a piemonti hangulat miatt, s hogy Svájcban oly csekély buzgósággal teljesítik a menekültek ellen tett rendszabályokat. — Olaszországból is nyugtalanító tudósítások érkeznek! A francziarszági elfogatások is (az „Ind.” szerint számszerint 1300) az okból történnek, hogy a titkos társulatok febr. 25-re, mely napon a merénylet-póri tárgyalások kezdődtek, fölkelést vettek volt czélba. Szóval, az elmék zavara mind Angol- mind Franciaország-

ban egyiránt nagy, de mégse olyan nagy, mintha még egyszer olyan nagy volna. Ki várná mostanság ily körülmények közt a konferencia megnyílását; az új brit kabinetnek alig lehetett még ideje arra, hogy orrát mélyebben üsse belé az európai közönséges ügyekbe.

— A portát egymásra éri a csapás. Most újra legjelesebb államférfiainak egyikét, Achet Fethi pashát veszítel. A szultán Reshid pasha után egyetlen legkedvesebb emberét, barátját s tanácsadóját kesergi az elhunytban, s egészen árván hagyatva érzí magát reform-vállalati tömkelegében. A legmélyebb bánatba esett uralkodó két éjen át kezeit tördelve bolyongotta be új palotáját, s nagy gyásza jeléül még a padlót is feketére festette. Fethi pasha halála igen természetes, de mert Reshid pashát oly hirtelen követé, igen felöltő — annyira, hogy általa egy már rég keringő mese mostközérdekűvé valva megyszórló-szajra. — Gr. Sp... egy magyar menekültből lett dervis jóslata szerint Reshid pashát 20 nagy tekintélyű fogja csakhamar egymásután a sirba követni, és pedig ezek sorát Fethipasha fogja megnyitni. A babonás elmék könnyen megzavarodhattak a legközelebbi események miatt, mert február hóban két pasha tételék sirba: ezeken kívül 5 legmagasb hivatalnok fekszik nehéz betegben, sőt valamennyi miniszter kornyadoz, csupán a külügyminiszter Riza pasha egészséges. Ő erőlyesen intézkedik minden ujítási munkálatok iránt a kongó államházbán, a melynek minden szeglete bomlásnak látszik indulni.

— A porta végre csakugyan szándékoznék keresztény alattvalóinak tenger-sérelmeire valami egyébbel is felelni, mint szakadatlan hadi táborok küldésével; szándékoznék több csupán a keresztényeket terhelő adómentet megszüntetni, másokat pedig lejjebb szállítani, a miknek nagyobb része ugy is a pashák ujjaihoz ragadt; megváltoztatni az ujonczozási törvényt, mivel a keresztények eddigelő tartoztak magokat s családjaikat megváltani, s utóljára mégis a seregben is szolgálni; aztán a gyűlölt basibozukokat is kivinni a keresztény tartományokból. Sok jó szándék, de a közmondatszerint, a pokol utja is jó szándékkal van kirakva.

Franciaország. — (A vádorkmány folytatás.) Néhány perczel a merénylet előtt, Hébert rendőrök Pierrit áldották, a Rossini-utca közelében befogta. Ez utóbbi, miután 1852-ben Franciaországból kiutasították, két hét óta, brüsseli francia követ által, azon köléssel jelezetett, miképp jan. 9-én egy másik egyénnel Párisba érkezendik, a császár meggyilkolása végett. A rendőrség buzgón nyomozta Pierrit. Mondhatni, hogy ama hivatalnok értelmessége s erélye, ki ezen fontos befogatást eszközöl, lényegesen előmozdítja a császár menekülését. Pierrinél találtak egy bombát, melynek leírása alább következik; egy 5-csovű revolvert, melynek összes csövői töltve, s lökúpakkal ellátva voltak, egy 20 font st.-nyi angol bankjegyet s 375 fr-ot francia pénzben. Egy másik, a Pierrinél egészen hasonló bombát Villame tanu, a Lepelletier s Rossini-utczák szögletén, a követelő-árokbán, egy vértőcsa mellett talált. Néhány perczel később Guinet, a városi hajdúk altiszteje a Lafitte-utca szögletén közelében, egy 6 töltött csövű revolvert talált, melynek agyán véryomok voltak. Ezen két bizonyíték-darab tüstént a rendőrbiztosnak kézbesítetett.

Azonnal házmótozásokat eszközöltek a Lepelletier-utczai azon házakban, melyek a színházzal szemben esnek. A törvényszék két szakértőt bízott meg, a Pierrinél talált 4 revolvernek megvizsgálásával. Ezekből három angol gyárból, egy pedig, a Broggi vendéglősnél talált revolver, egy lütti gyárból ered, mind a négy hegyes golyókkal volt töltve, s angol lökúpakkal ellátva. A szakértők (egyrésztől Devisme s Caron, s másrésztől Beuret század-főnök) pontos nyomozások s ismételt kísérletek után, kimutatták a nekik átadott bomba gyilkoló hatását. (Következik a bombának már ismert leírása.) Miután a bombát kilőték, s a lökúpakkokat újra feltették, a szakértők azt csupán 50 centiméternyi magasságról kemény földre hagyták leesni, s mindenkor egy vagy több lökúpak esült. Ugyanazon eredmény ismétlődött, külböző más irányokba hajtásoknál is. Ezen részletekhez, melyek különösen a Pierrinél talált bombára vonatkoznak, hozzátendő, (mi egybíránt később Gomez s Rudio vallomása által kimutatattik), miképp a császár felé hajtott bombák közül kettő nagyobb volt, mint a többiek. Végül több töredékdarabokat is, melyek oly pusztításokat okoztak, lehetett a szakértők

elő állítani. Egy ló testéből kihúzott egyik darab egy hectogrammot nyomott. „Első tekintetre” mondák a szakértők, meggyőződhetünk azon gyilkoló hatásról, mit azok okozhatnak.

A bün borzasztósága előre felismertető az azt előidézők vad kegyetlenségét — demagógok azok, kik minden törvény ellen föllázadtak. A későbbi vizsgálat tökéletesen igazolja az e tekintetben előízetet. Orsini már régóta az anarchicus párt minden vállalatában részt vett. Miután Mazzini emissariusának tartott, szakasztott vele vagy legalább tette azt. 1845. februárban a római legfőbb törvényszék által a pápai kormány elleni összeesküvés miatt holtigtartó gályarabságra ítéltetett; 1846. júl. 13-án kegyelmet nyert. 1847-diki májusban erőszakoskodások és anarchikus fondorlatok miatt Toscanából kiutasították. 1849-ben a római alkalmatnyozógyűlésben mint követtel találkoztunk vele. Rendkívüli biztossá nevezetvén ki Anconába s később Arkoliba, oly kicsapongások követett el, melyek következtében később (1853. ápril.) a római legfőbb törvényszék által erőszakoslopások, zsarolások, s a felsőcségi hatalommal visszaélés miatt in contumaciam elíteltetett. A pápai kormány helyreállítása őt futni kényszeríté; először Londonban keresse menedéket. Aztán hamis utlevelekkel beutazta Piemontot, Svájcot, Lombardiát, mindenütt forradalmi intrigákat szőtt, és Dido-Celi név alatt lappangott. 1855-ben Bécsben Bernof név alatt elfogattik. Azon gyanuban áll, hogy az ausztriai császár élete után leselkedett. Mantuában elfogatván s a különtörvényszék előtt felségárulási vád alá helyezetvén, sikerült mart. 29—30. éjjelen elszöknie. Három hóval később ismét előtűnik Marseilleben, hol hajóra ül Genovába; január 30-kán visszatér Londonba, hol, mint látszik, azóta élt.

Pierrit legelőször 1831. máj. 7-kén lön a luccai fegyrendőri törvényszék által lopásért egy évi fogságra s 100 frank pénzbüntetésre ítélt. 1833-ban ismét lopás miatt üldözöttve, Franciaországba ment, hol politikai menekültnek adta ki magát. 1834-ben megházasodott. Lyonban, s egymásután Lyonban, Avignonban és Párisban lakott, hol spikgyáripart üzött. Neje a vizsgálat folytán kihallgatott, s azt vallá, hogy mi után több évig élt férjével, kénytelen volt töle elválni, hogy rossz bánásmódtól meneküljön. 1843-ban Pierrit Afrikába az idegenlegióban szolgált; később Toscanában váltalt szolgálatot, hol még örnagyi rangot is nyert a Bersaglieriek közt, de mivel e rangjával viszált, hogy a politikai zavarok javára erőszakosságokat gyakoroljon, 1849-ben a toscanai minisztertanács egy jelentése folytán állomásról letétett. Letétele után Franciaországba visszatérve, 1852-ben kiutasították, s ezután Angliában keresett menedéket. Birminghamból, hol nyelvmesternek adta ki magát, 1855-ben Düsseldorfba ment, de távolléte csak néhány hóig tartott, s 1856. februárban már ismét Birminghamban van. A vizsgálatból Pierrit és Orsini közt gyakori összeköttetés létezése sul ki, kivált 1857-ben Pierrit egy korábbi szolgálója (hajadon Hartmann) azt vallja, hogy a nevezett év első hónapjaiban Orsini háromszor járt Londonból Birminghamban, s hogy egy izben vele együtt ebédelt.

Pierrit és Orsini az ismeretséget Rudio és Gomez-zel Angliában kötötték vagy ujíták meg. Miután Gomez az idegen legióban Algriban (1851 májstól 1855 júliusig) szolgált, 1855-b. szept. 7-én Marseilleben bizalommal visszaélés miatt 6 havi fogságra és 25 frank pénzbírságra ítéltetett. Angliába utazása idejét potosan megállapítani nem lehetett; de annyi bizonyos, hogy már rég ott volt, midőn a merénylethez első intézkedések tételtek.

Rudio Károly nemes családhoz tartozónak látszik, mely azonban, inkább rendtelenség mint elszegényedés miatt, alászállott. Anyja és nővére politikai összeesküvés miatt üldözötték; fiúve hamis tanúságtétel miatt elíteltetett; ő maga több éven át nyugtalan életet folytatott. Miután magát az olaszországi politikai zavarokban compromittálta, eltűnt a rendőrség szemel elől, melynek nagy érdekében állt őt szemérgyel tartani. 1856 apr. 1-jén Angliában volt, mert e kelet alatt egy levelet írt Londonból családjához, mely levél az okmányokhoz van csatolva. Ez idő óta azonban halálhíre terjedt el, s valóban ugy látszik, ő maga járult e hír terjedéséhez, ugy hogy azt saját szülői is hitték.

Se Rudio se Gomez nem tagadják Pierrit és Orsinihozi korábbi viszonyait. Az első azt is bevallja, hogy ez utóbbival a svájci-kävézházban (Teach-Born Street) Londonban találkoztak. Mi annyit tesz: hogy oly helyen, mely rendszerint a legveszélyesebb menekültek találkozó helye.

Egy ötödik egyén, Bernard vádolt, a londoni shvájci-kävézházi törzsvendégei egyike. Bernard Simon Ferencz carcassonnei születés. Korábban tengerész-orvos, később az „Independance des Pyrenées Orientales” lap szerkesztője, az 1848 februári forradalom kitörésekor Barcelonában volt. Ugyanazon év márcziusában Párisba látta sietni, s nem sokára aztán a klubokban tartott fellengés beszédei a „clubbista” melléknevet szerzek neki. 1849 febr. 9-én az eskütszék politikai vétség miatt egyhávi fogságra és 500 frank pénzbírságra, s ugy

azon hó 22-én egyévi fogság és 500 frank pénz-bírságra ítélte. Hogy a büntetések elől szabaduljon, elhagyta Franciaországot és előbb Belgiumba, később Angliába ment. Hogy 1853 augusztusban Drezdában volt, he van bizonyítva. Utóbbra, úgy látszik, több éven át Londonban lakott.

Nagy vádlottak a büntény színhelyén jelenlétüket nem tagadhaták, még ha szintén tagadási rendszerrel akarták volna is magokat körülvenni. Píerri s Gomez valóban befogattak; az előbbi a merénylet előtt néhány percczel a Lepelletier-utczában, a másik pedig kevéssel ezután Borigi vendéglősnél. Rudio a tagadásnak pusztá megkísértésére szorított, mihez azonban nem ragaszkodott makacsul. A mi Orsini illeti, sebe már magában is elég lett volna arra, hogy számára minden tagadást lehetlenné tegyen. Azonban az első megállapításokon kívül, még egy kétségbevonhatatlan bizonyíték is szerepelt, nemcsak Orsininak a merénylet színhelyén jelenléte, hanem annak ezen utólatos bünténybeni részvétele iránt is. Orsini ama sebesülték közt volt, kik a Vautrain-gyógyszertárban (Lafitte-utca) részestettek az első ápolásban. Egy tanu Decailly ur, azon perczen nyújt neki karját, midőn ő a gyógyszertárból kijött, s őt a Lafitte-s Provençe-utczán szögletén levő bérkocsi-állomáshoz vezet. Orsini se nem tagadhatá ezen körülményt, se nem hihetá azt, hogy rá nézve hasznos volna azt tenni. Egyébiránt Decailly tanu pontosan reá ismert; már pedig éppen azon úton, melyen az operától a Vautrain-gyógyszertárhoz kell menni, volt az, hol ugyanazon este egy töltött bombát, s később egy revolvért találtak. Ezenkívül a bombát egy oly vértőcsa mellől vették föl, melynek egy erősen vérző sebről kelle erednie, s egy találatot, hogy Orsini sebének, noha ez csak könnyű seb volt, mégis minőségénél fogva igen erősen kelle véreznie. Végül a Rossini-utczában talált revolver tüstént Devisme-nél vásárolt fegyverének ismertettétől; s ugyanekkor az Orsinival szembeesített Blandear tanu kijelenté, hogy őt ő vásárolta.

Ezen oly világosan meggyőző körülmények dacára Orsini sokáig tagadá bűnrészeségét. Fontos dolog megemlékeznünk róla, hogy mikint kényszerítették őt a bizonyítékok szembeállítására által ama kimaradhatatlan bevallásokra, melyek mind e mellett is még hiányosak maradtak. Gomez a vádlottak közül az, ki először tanusított igazmondási szándékot; azonban mégis vallomása csak lassan következtek egymásra. Noha először bevallá, hogy tudta a merényleti tervet, mégis azt állítá, hogy az csak jan. 14-kén a Monthabor-utczából elmenetel percében közöltette vele, s ezenkívül azt erősíti, hogy ő csupán télen tanuja volt a bünténynek; azonban csakhamar kénytelen volt bevallani, hogy látta Orsininál a bombákat, de a nélkül, hogy tudná azok jelentőségét; később elismerte, hogy Orsini neki egy bombát adott hordozni, s hogy a Vedome-térre érkeztek, azt mondta neki: miképpen ezen bombákkal a császárt akarják meggyilkolni; ugyanekkor egy revolvért adott át neki, hogy védehesse magát, ha megtámadtatnék, s végül a Lepelletier-utczában a bombát is, hogy azt maga hajtja a császár kocsjá elé. Ezen vallomások noha telvél tartózkodással, alkalmak voltak arra, hogy Orsinit súlyosan compromittál-

ják. Ezen vádlottak a vizsgáló bíró előtti jelenléte, hol Gomezzel szembeesített, elegendő volt arra, hogy az utóbbi összes vallomásainak visszavonására indítsa; azonban másnap, midőn ezen rájesztett befolyástól megszabadult, ismétlé vallomásait, sőt azokat később még ki is egészíté.

Rudio őt ez irányban még megelőzte. De az ő vallomásai tele voltak ellenmondással és hazugsággal. Miután előbb a merényletben minden résztvételt tagadott, s megkísérté Párisban létét és Orsiniozi viszonyait azzal magyarázni, miszerint Portugálba hajtván jutni, aká másnap indulandó volt, ajánló-levelet akart nyerni, mégis bevallá, hogy Bernard őt Londonból küldte el, hogy valamit Orsinival végrehajtson: ő az ajánlatot azon hiedelemben fogadta el, hogy csupán mozgalmi kísérletről van szó; tévedésről csak Párisban világosulván föl, sokkal mélyebben beérészkedettnek tartotta magát, semhogy visszahírdetett volna; végül Orsini, a Monthabor-utczából előmenetele előtt egy bombát adott át neki azon felszólítással, hogy azt a császár kocsjá elé dobja, mihelyt az első durranást hallja; de ez utolsó vallomáshoz egészen hihetetlen dolgokat toldott. Ha neki hihet adunk, ő vádlott társait csak a Boulevardig kísérté. A de la Paix-utca sarkához érve, ő a Lepelletier-utca helyett egészen ellenkező irányt vett s bombáját a Concordia-hídról a Szajnába dobta. Jan. 24-ki kihallgatáskor azonban vallomásait kiegészíté.

A szerepek a kimenés előtt osztottak el. Gomez és ő a két nagyobb bombát kapták. Orsini a két kisebbet tartá meg, s Píerri az ötödiket, az utóbbiakhoz hasonló nagyságú, véve magához. Kicsinálták magok közt, hogy Gomez vesse az első bombát, Rudio a másodikát, aztán Orsini s végre Píerri miködjenek. A Lepelletier-utczába érve, az összeeszküdtek a császári kocsi közeledtek a járdára álltak az operaház főkapujával szemközti, a házak és a kíváncsi nép közé. Tüstént az első durranás után, melyet Gomez bombája okozott, mondá Orsini Rudionak: „most dobd te a tiédet!” Ő csakugyan el is dobd és egy kis korcsnába menekült, hol a harmadik durranást hallá, s honnan a zürzavar közepett elilhangolt.

Páris (Orsini levele.) A mint tudjuk Orsini mellett Favre Gyula, az ismert republikánus, tartott védésszót, melynek főiránya volt a bűnös vértette indokát a honszeretet magasztos érzelmében keresni, s így őt nem mint egyszerű gyilkost tekinteni. Védésszótében, Orsininak egy Napoleon császárhoz intézett levelét olvasta fel, melynek a hivatalos francia lapban közzététele mindenki előtt feltűnt, s mely közlésre nézve, mint hírlék, több nagy udvar követe magyarázatot kért. De ide írjuk Favre védésszótának ide vonatkozó szakát: „Lássák önök az ő végrendeletét, vég imáját egy irathan hagyta hátra, melyet fogságából a császárhoz intézett. — En ezt önöknek felfogom olvasni, annak engedelmevel s belégyezésével kihez az intéztetett.

III-dik Napoleonhoz, a francziák császárához!

A jan. 14-diki merénylet következtében folyamatban levő per tárgyalása alatt magam ellen kimondott vallomásaim elegendők arra, hogy halálra ítéltessem, s én azt elviselem a nélkül, hogy kegyelemért folyamodjam: részint

azért, mert én magamat azelőtt megalázni nem akarom, ki szerencsétlen hazám szabadságát már keletkezésként meggyilkolá; részint azért, mert azon helyzetben, melyben én most vagyok, reám nézve a halál jótétemény. Pályafutásomnak végpontján állván, ennek dacára merészkedem a végső kísérletet tenni Itálián segíthetni, melynek függetlenségéért mai napig minden vesztéssel dacolva s minden áldozatra készen nyújtam kezemet. Ugyanaz képezé legforróbb óhajtatásomnak szakadatlan célját s végső gondolatom is ugyanaz, melyet azon szavakban, melyeket felségedhez ítélek, előterjeszteni akarok.

A mostani európai egyensúly fentartására szükséges, hogy Olaszhoz függetlenné tétessék; vagy, hogy a láncok, melyek ezt a rabszolgaságban tartják, szorosabba fűzessenek. Kíváncsom-e én azt, hogy Olaszhoz felszabadításáért francia vér folyjon? Nem; nyírirem nem megyek! Italia csak azt kívánja, hogy Frankhon ne interveniáljon (avatkozzék) ellene; kívánja, hogy az azonnal bekövetkező harcokban semmi segedelmet se engedjen. És ez egyedül az, mit felséged, ha akar, megtehet. Ezen akaratától függ csak jóléte, vagy szerencsétlensége hazámnak, élete vagy halála azon nemzetnek, melynek Európa nagyrészen köszönheti műveltségét.

Ez azon kérelem, melyet én börtönömből felségedhez intézek, mivel én nem kétkedem egészen abban, hogy az én gyenge szavam meghallgatást ne nyerjen. Kérve-kérem felségedet, adja vissza azon honfüggetlenségét, melyet annak gyermekei 1849-dik évben, egyedül a francziák hibája miatt, veszítettek el. Emlekezzék vissza felséged, hogy az olaszok, kik közt az én atyám is volt, a nagy Napoleonért mindenütt, hova csak ez őket vezette, vértüket örömmel ontották; s ne feledje el, hogy hozzá, bukásaig hívek maradtak; gondolja meg, hogy mindaddig, míg Olaszhoz független nem lesz, Európa nyugalma, valamint az ön is, csak pusztá képezel! Hallgassa meg felséged egy hazafinak a vérad lépéséről tett utolsó felszólalását! Tegye ön szabaddá honomat, s 25 millió polgár áldáskívánata fogja önt követni az utókorban.

Kelt 1858-dik évi febr. 11-kén a mazasi börtönben. Orsini Bódóg.

Uraim! Ezek Orsini végzavai; ezek, mint önök látják, összhangzatban vannak élete minden tetteivel. Kétségkívül, mondhatjuk, igen vakmerőnek kellett lennie, hogy ahhoz forduljon, kinek élete eszményei valóításának akadálya volt. De azon veszélyes vállalatba, melyet önök ismernek, bonyolultván, (mely nekie, hála Istennek! nem sikerült) ő meghajolt az Isten előtt, mert belátta, hogy Isten határozata az ő vállalatát kárhóztatja. Most a halál küszöbén áll! Sirja széléről fordul azokhoz, kik iránt nem érez többé gyűlöletet, és ahhoz, ki hazájának szabadságát lehet, ezt mondva: „Fejedelem! ön dicsekszik, hogy a nép kebléből az általános választói jog által emelkedett fel. Legyen úgy, vegye fel ön dicső elődei eszmefonalát. Fejedelem! ne hallgasson ön a hízelgőkre, legyen nagy és nemeslelkű és ön sérthetetlen fog lenni!” Eme szavak eléggé kiderítik azon eszméket, melyeknek Orsini hódolt, melyek őt viszontagságteles vállalatában vezénylék. Uraim, esküdtszéki bírák! Önöknek nincs szükségök a főállamügyész bizonyító esküjére;

önök szenvedély és gyarlóság nélkül fogják teljesíteni kötelességüket. De az Isten, ki felettünk van; az Isten, ki előtt nemcsak a vádlottak, de a bírák is meg fognak jelenni; az Isten, ki mindnyájunk felett ítél, ki mindnyájunk tekeit mérlegelni fogja; az Isten az ember felett is ítélletet fog mondani, — és talán — hocsánatban fogja részesíteni, melyet a földi bírák lehetetlennek tartanak.

A beszédet nagy megindulás követe; köztetszés kifejezése nyilatkozott; — nem egy arczon folytak könnyek; — Orsini maga mélyen meg volt indulva, s arcát kezeivel fedé el.

A mint közöltük, Orsini, Píerri és Rudio az apagyilkosok halálára, Gomez örök gályarabságra ítéltettek. Az apagyilkosok büntetése, a francia büntető törvény 13-dik cikke szerint, a halálra ítél ingben, meztől, fátokkal fódott fejfel vezetetik a vesztőhelyre, állítatik a verpadra, s miután az ítélet felolvastatik, a kivégzés végrehajtása következik.

UJ POSTA.

Stambulból, febr. 27-én, távirják: „Hali pasa vezénylete alatt 25.000 főnyi hadtest özpontossított, főhadiszállással Scutáriban. Bosniában és a montenegroi határoakra nagyobb hadcsapatok rendeltetvék. Salih pasa, mushir (tábornagy), s Mehemet pasa dandárvezér meghaltak.

Febr. 21-én nagyon heves földrengés volt, melyet Athenében is éreztek. Hirszerint Korinth szinte egészen összeomlott; a holtak száma 20 — s a sebesültek 50 személyre megy föl, a város környéke is tetemesen szenvedett. — A nápolyi tartományokban is még mindig éreznek csekélyebb földrengéseket.

— Az angol-francia szövetség nincsen megverve még azért, hogy — mint az „Jud“-nak Párisból írják — a londoni tömeg a francia követ ablakait beverte. Ilyesmi talán nagy dolog volna Párisban, hallatlan Sz. Pétervártól, amde Londonban nem oly rendkívüli esemény. Egy előkelő angol e részben így nyilatkozott: „mi angolokul hozzá szoktunk ahhoz, hogy a nép minket sárral meghajgál, s még örülünk, ha az legalább oly győngye érzelmű irányunkban, hogy a követ a sárból előre kiválogtatja.” E szerint Persigny gróf legfeljebb is „gyöngédség” hiányaért panaszkodhatnék. Kíváncsiak vagyunk megtudni, vajjon ez esetet, ha ugyan valósággal megtörtént, Párisban a angol szempontból fogják-e tekinteni?!

Bécsi börze. — Március 3-dikán. Erdélyi urbéri papír 79. Magyar urbéri papír 79²/₄. Nemzeti kölcsön 84¹/₆. Arany 7¹/₄ (darabja 4 frt 49⁶/₁₀ kr) Ezüst 4¹/₄.

Felelős a szerkesztésért BERDE ÁRON.

Urbékkárpótlási tőke-utalványozás.

A zilahi cs. k. megyei törv. szék utján dec. 19-ről 1857. Bartha Samunak oláh-csaholyi birt. után 1102 ft. — gr. Degenfeld Otto örökösének n. paczali, ér-hatvani birt. után 4365 ft 5¹/₂ kr. — Szentmarjai Lászlónak oláh-keczeli, perecesi birt. után 2317 ft 37³/₄ kr. — gr. Rhédei Klárának somlyó-ujlaki, maledai, győrtelkei, lipi, kemeri, keresztelki, híd-végi birt. után 29090 ft 21³/₄ kr. urb. kárpót. tőke és járuléka utalványozatik. A követelések

beadandók april. 10-ig. Tárgyalási nap f. é. jun. 4-ke d. e. 9 órákor.

A károlyfejevári cs. k. megyei törvényszék utján jan. 9-ről 1858. Id. Toroczka Sándornak miháleczi, oláh-csasztevel, csákliai, vad-verenzi birt. után 12629 ft 57¹/₂ kr. — Fekete Ferencnek medvesi birt. után 900 ft 33³/₄ kr. — Luczédi Samunak szentbenedeki, forrói, czin-tasi birt. után 2953 ft 18³/₄ kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók idei april. 12-ig. Tárgyalási nap jun. 28-ka délelőtt 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék utján

dec. 29-ről 1857. b. Huszár Károlynak mező-dombói, mező-szentgyörgyi birtoka után 2959 ft 33¹/₄ kr. — Ugyanannak mező-rücsi, oláh-nádasi, füléházi bi toka után 8250 ft 55³/₄ kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványozatik. A követ. beadandók april. 20-ig. Tárgyalási nap jun. 21-ke d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törvényszék utján dec. 19-ről 1857. Toth Samu és Borbárának vásártelki, boosi, rödi birt. után 6114 ft 22³/₄ kr. — gr. Rhédei Mária örökösének m. pederdi, berkesi f. fügedi birt. után 2764 ft 23 kr. — gr. Mikó Eszternének bódóni, szász-en-

csi birt. után 6064 ft 35 kr. urb. kárp. tőke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók f. é. april. 21-ig. Tárgyalási nap jul. 25-ke d. e. 9 órákor.

A dézsi cs. k. megyei törvényszék utján 1858 jan. 23-ról Nagy Zsigmondnak peteritei birt. után 1355 ft 41¹/₄ kr. Pál Mihálynak alsó-csobánka, alsó-hagymási, csabai birtoka után 6735 ft 43³/₄ kr. urbéri kárpótlási tőke és járuléka utalványozatik. A követelések beadandók f. é. april. 30-ig. Tárgyalási nap julius 30-dika d. e. 9 órákor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

HIRSCH LIPÓT,

drágakő- és ékszerárus Pestről,

(Nagyhid-utca 9 sz.)

ajánlja dúsan felszerelt

ezüst, arany, drágakő- és órarakatárát,

mint briliant, gyémánt, rococót, mellűt és függőt, gombjait s tűt solitair, smaraggal és rubinnal, — kereszteit, lánczait és gyűrűit a fő-tiszt. egyházi rendnek.

Különös ajánlásra méltók s válogatásban találhatók nála a legújabb és legszebben kidolgozott nyakláncok, karperecek drágakő-gombok, fülfüggők, lánczok és gyűrűk stb. a legfinomabb 3 számú aranyból: jól szabályzott genevai henger és horgonyó-rák, urak és delnök számára, egy évi jótállás mellett.

Ajánlja: legízletesebb, becsi vagy pesti 13 latos ezüst műveit, mint csészéit, tálczáit, mosdóit, karos és táblagyertyatartóit, cukor-medenczeit s dobozait, asztalékeit, kávé- és theaterit, evő- és csemegéző szereit 1, 6, 12 személyre stb., melyeket, valódiságukért kezeskedve, a legutányasb áron ad s a leghitelesebb szolgálatot biztosít.

Egyszersmind ezen szakmába vágó minden cikkeket a legjobb áron megvesz s becsereél. Árul a sátorban a főúrhely szembe.

Mai számunkhoz egy fél ív melléklet van csatolva.

(383)

(1—6)

Eladó selyembogár-tojás,

mely az erdélyi gazd. egyesület felügyelete alatt 1857-ben tenyésztetett Kolozsvárt, található özvegy Barabás Károlyné kereskedésében Kolozsvárt.

(390)

(1—3)

1203. — 1858.

Bérbe kiadó szállás.

Sebész Szabó Domokos 436 számú házában belső magyartutczában elől az utcára nyíló két szoba és az udvarra nyíló egy szoba, kamara és konyha f. é. szt-Györgynaptól kezdve a jövő évi szt-Györgynapi bérbe kiadó. Ertekezhetni felőle városi tanácsos Gyergyai Ferenczel.

A kolozsvári tanácsból mart. 8-án 1858.

(2—2)